Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla

Årsberättelse för år 2016

Naturskyddsföreningen i Kristianstads styrelse redogör härmed för föreningens 95:e verksamhetsår:

Styrelsen har bestått av följande personer:

Valda för 2016

Ordförande Christer Neideman ***Kassör*** Agnetha Björklund

Övriga styrelseledamöter

Valda för år 2016

Anders Sigfridsson
Kristian Gärdsborn
Anita Nilsson

Valda för år 2016-2017

Barbro Ahlner
Karin Bergendal
Kenth Ljungberg
Mikael Ulvholt

Revisorer

Glenn Nilsson
Bertil Troberg

Revisorssuppleanter

Sven Birkedal
Lennart Arvidsson

Valberedning

John Nordkvist och Carola Sunesson

Funktioner inom styrelsen

Vice ordförande	Mikael Ulvholt
Sekreterare	Anders Sigfridsson
Postmottagare	Christer Neideman
Medlemsregister	Agnetha Björklund
Utbildningsledare	Karin Bergendal

MEDLEMSSTATISTIK

Enligt Riksföreningens uppgifter hade föreningen 1418 medlemmar under 2016. Av dessa var 826 fullbetalande, 590 familjemedlemmar och 2 ständiga medlemmar.
Agnetha Björklund

EKONOMI

Det ekonomiska resultatet för det gångna året blev ett underskott på 11 636,55 kronor. Detta utgör omkring hälften av det budgeterade underskottet, då kostnaderna för aktiviteter blev avsevärt lägre än beräknat.
Agnetha Björklund

STUDIECIRKLAR i samarbete med Studiefrämjandet

Floravårdsgruppen har under året genomfört tre studiecirklar. Under vårens inomhusverksamhet fortsatte vi på temat ”Växter till mat och till läkning”. Under sommaren fortsatte vi med en cirkel som handlade om inventering av växter och inventeringsteknik. När det började skymma och bli kallt startade vi en ny cirkel inomhus med utgångspunkt från boken ”Upptäck blommornas värld”. Under vår och höst träffas Floravårdsgruppen varannan vecka och bedriver verksamhet i form av studiecirkel. Vi träffas i Studiefrämjandets lokaler i Kristianstad (i Länsstyrelsekvarteret). Under tiden maj till augusti träffas vi på olika växtlokaler i Bromölla och Kristianstad och driver då inventerings- och floravårdsarbete.
Kenth Ljungberg

FÖREDRAG, EXKURSIONER m.m.

Örndag i Tosteberga söndagen 24 januari
En kall vinterperiod med is och snö hade just avlösts av mildare väder. Under örndagen höll sig temperaturen över nollan och det var gott om havsörnar vid åteln. Som mest inräknades 18 örnar samtidigt varav fyra var vitstjärtade, gamla fåglar.

Lars Jarnemo berättade om sitt 40-åriga arbete med att mata örnarna utanför Tosteberga. Fågelklubbens ordförande Nils Waldemarsson informerade om örnarnas antal och hoten mot dem. Christer Neideman talade om den tidigare örmatningen vid sjöarna i Vattenriket och gladdes åt att både havsörn och kungsörn nu häckar i våra trakter.

Efter ungefär en timme tätnade tyvärr diset till dimma och örnarna blev först svåra att se och sedan omöjliga att se. Morgonstund har guld i mun! De som stannade kvar ytterligare två timmar fick dock chansen att se örnarna igen när dimman åter lättade.
Christer Neideman

Örnbuss till kusten söndagen 31 januari
Vi var 37 personer som anlände till Tosteberga i ganska fint väder. Under första timmen såg vi högst 5 havsörnar och det var ingen aktivitet vid örnmatningen. När vi hade försett oss med byalagets korv började solen skina och plötsligt ”svärmade” havsörnarna över furet i söder. Som mest inräknades 16 stycken plus åtskilliga glador, vråkar och korpar. En av de unga havsörnarna tog också en sväng över hamnplanen och inspekterade oss noga.

Vi fortsatte till Landön för en promenad runt ”ön”, där det bland annat hördes sidensvans. På hemvägen visade en ung havsörn upp sig nära bussen när vi passerat Vanneberga.
Christer Neideman

Vandring vid Skräbeån söndagen 28 februari
Nils Waldemarsson, ordförande i Fågelklubben, ledde som vanligt vandringen. Vi var 30 personer som först vandrade från kvarnen i Nymölla ut mot havet. Det var någon plusgrad och vindstilla. En del mesar sjöng i träden och några trädkrypare visade upp sig ovanligt bra. Ute vid havet sågs vårtecken i form av gravänder och några blommande ”Tussilago”. På återvägen fick några av oss se glimt av kungsfiskaren, som snabbt flög förbi, och vi hörde den första sjungande bofinken.

Efter fikat vid kvarnen följde vi ån in mot land och strax innan Käsebron fick alla se en strömstare, som glatt kastade sig ner i det skummande vattnet. Vi återvände sedan nöjda till kvarnen.
Christer Neideman

Årsmöte och filmvisning onsdagen 9 mars
Vid årsmötet konstaterades att föreningen hade 1480 medlemmar och det ekonomiska resultatet för år 2015 blev ett underskott på 7240 kr. Ny styrelseledamot blev Anita Nilsson.

Efter årsmötet visade Hans Berggren filmen ”Eken in i döden levande” som han gjort tillsammans med Henrik Ekman och Ulf Jonasson. Filmen är en fantastiskt vacker skildring av allting som händer i ekens värld. De olika årstiderna skildras, liksom alla de som äter av ekens blad, ollon eller ved. Och alla de som använder eken som bostad eller att växa på. Mer än 1000 arter är på något sätt knutna till eken!
Christer Neideman

Vår på Håslövs ängar Annandag påsk, måndagen 28 mars
Klockan 8 låg en tät dimma över Håslövs ängar och det var tämligen råkallt.
Vi dvs ett tiotal deltagare och Evert mötes dock redan på p-platsen av ljuvliga vårtoner.
Tofsvipor och sånglärkor i mängd, några storspovar, rödbena och enkelbeckasin,
När vi drack kaffe nere vid fågeltornet hade dimman fortfarande inte lättat men fick syn på en stork och hörde sävsparv och rördrom, Då räknade vi ihop till 20 observerade arter. När vi sen gick gångstigen över "ängarna" lättade det och eftersom det var mycket stående vatten kryssade vi bl.a kricka, skedand, stjärtand. Plötsligt flog alla iväg och en pilgrimsfalkhona patrullerade, En annan rolig obs var en varfågel på en staketstolpe. Rödspovar såg vi först tre sen en ensam. En röd glada flög över annars var det tomt på rovisar. Slutresultat 34 arter. En givande morgonstund. Tack Evert.
Barbro Ahlner som hade täckbyxor och inte frös.

Röjardag i Gyetorp lördagen 2 april
Fem tappra röjare njöt av det vackra vädret och trädlärkans ännu vackrare sång medan vi röjde ris och eldade upp det. Elden gjorde att vi kunde grilla korv och även mätta kroppen. Vi hoppas området kan bli naturreservat så fort som möjligt, så att skötseln av det värdefulla området kan garanteras.
Christer Neideman

Tranbuss till Pulken söndagen 3 april
Bussen rymde ett trettiotal intresserade och vi tjuvstartade med att besöka de två storkparen i Viby, som redan börjat ruva på sina ägg. Vi fortsatte mot Pulken medan Evert Valfridsson berättade om tranornas ökande antal och tranmatningen som sker för att förhindra skördeskador. När vi kom fram syntes tusentals tranor på matningsplatsen och vi fick även se när Ulf Börjessons traktor spred ut korn för tranornas kvällsmål. Enligt Evert så verkade tranorna ovanligt lugna och mätta eftersom de inte genast kastade sig ut efter det nyspridda kornet. På hemvägen passerade vi ytterligare två ställen där storkar nu häckar i Vattenriket: Härnestad och Hovby.
Christer Neideman

Klädbytardag på Barbacka lördagen 16 april
Klädbytardagen genomfördes i samarbete med Agenda 21.

Vårfåglar på Näsbyfält söndagen 24 april
Samarrangemang med NÖ Skånes Fågelklubb. Vandringen leddes av Emil Andersson Fristedt.

Leta orrar på Fjällmossen lördag 30 april
Samarrangemang med NÖ Skånes Fågelklubb. Vandringen leddes av Evert Valfridsson, men inga orrar hittades.

Floravandring på Kjugekull tisdagen 10 maj
Vandringen leddes av Kjell-Arne Olsson.

Godbitar i Bromölla söndagen 15 maj
Samarrangemang med NÖ Skånes Fågelklubb. Utflykten till Piselö, Gudahagen och Östafors leddes av Linda Niklasson och Ulrika Tollgren. 16 personer (bara 4 var män) hade trotsat väderprognoserna och möte upp vid MAXI i Bromölla (2 var från ICA-kuriren och var med nästan hela rundan) Vi startade med att gå Näsumaviksleden och lyssnade på de vanliga sångarna dvs rör-,säv, löv-, grön, och svarthätta, kungsfågel, trädpiplärka, svartvit flugsnappare. Vattenrallen hördes tydligt och visade ungar. Spillkråkan och nötskrikan trotsade de regntunga skyarna.

Rovfåglarna var sällsynta men en nästan vit vråk och en glada fick ersätta den förväntade bruna kärrhöken. Fikat intogs på Piselö och vi betraktade Bromölla kommuns enda fågeltorn (plattform). Nu i alla fall med nytt golv. Några grågäss, kanadagås och skäggdopping simmade och ladu- och hussvala flög förbi. Gudahagen passerades bara och nästa stopp blev Östafors med forsärla och ännu fler sångare och tättingar. Slutresultat 47 arter. Tack Linda och Ulrika för pedagogisk och fin guidning.
Barbro Ahlner

Studiebesök på biodling tisdagen 17 maj
Jan Eklund demonstrerade biodlingens mysterier på Kristianstad Drottningodlarklubb vid Södra Lingenäset.

Lunchvandringar

Jag ledde sex lunchvandringar under året, de flesta i Kristianstad, då vi pratade om träden och en skulptur per gång:
19/5 i östra delen av Österäng;
26/5 i västra delen av Österäng;
2/6 i norra delen av Tivoliparken;
25/8 till Fröknegården på Näsby;
2/9 runt Milnergymnasiet;
8/9 i Arkelstorp.
De mest exotiska växterna såg vi i trakten av Milnergymnasiet – sydbok och smultronträd.
Flera deltagare har återkommit på vandringarna.
Karin Bergendal

Floravandring i Herculesreservatet onsdagen 25 maj
Kjell-Arne Olsson och Christer Neideman ledde ett trettiotal intresserade över reservatets betesmarker, slåtterängar och de gamla tegelbruksdammarna. Höskallrans gula blommor lyste i gräset. På slåtterängarna växte ängsruta, gökblomster, strandgyllen och mycket annat. I de blötare delarna hittade vi också den sällsynta strandviolen. Efter fikapaus vid det nyrenoverade fågeltornet fortsatte vi längs dammarna, där svarttärnor hela tiden jagade insekter över vattnet. På grund av den torra våren var ängsnycklarna tyvärr små och outvecklade. På återvägen fick vi också se den ovanliga luddfingerörten i vägkanten nära linbastan.
Christer Neideman

Fåglar i Herculesreservatet söndagen 29 maj
Samarrangemang med NÖ Skånes Fågelklubb. Vandringen leddes av Jan Linder.

Storkboet på ladan i Viby

Storkdag i Viby lördagen 4 juni
Det samlades över 40 personer varav många barn för att se årets storkungar ringmärkas vid gårdsbutiken i Viby. Tre ungar kunde ringmärkas, en i boet över butiken och två i boet på ladan. Ola Svensson med sin dotter som assistent hämtade ner och ringmärkte storkungarna, medan gårdens ägare Fredrik Nordström styrde liften. Evert Valfridsson och Christer Neideman berättade om den vita storkens historia och om det skånska Storkprojektet.
Christer Neideman

Naturnatt vid Ekenabben söndagen 5 juni
Arton personer samlades för att lyssna på kvällens fågelsång och spana efter fladdermöss under ledning av Christer Neideman och Gösta Peper. Vi gick först ut till de stora ekarna och till fågeltornet och försökte urskilja de olika fågelarterna i kvällskonserten. Koltrastar och taltrastar dominerade stundvis men överröstades ibland av näktergalen. Vi hörde också grönfink, rödhake och flera sångare t ex svarthätta och trädgårdssångare. På slutet kom det tyvärr en väldigt kort och liten men dock regnskur.

Tillbaka vid startpunkten berättade Gösta om fladdermössens liv med dvärgfladdermusen som exempel. En morkulla passade samtidigt på att flyga förbi med tio minuters mellanrum. När vi startade letandet efter fladdermöss med hjälp av Göstas fladdermusdetektor gick det trögt. Några enstaka dvärgfladdermöss hörde och såg vi under de stora ekarna och längs stigarna. Och från spången i alsumpskogen hörde vi också en vattenfladdermus flyga förbi. De som hängde med längst fortsatte ner mot Pyntens pumpstation och stordiket. Här flög enstaka vattenfladdermöss över diket, men vi fick också höra stor fladdermus och nordisk fladdermus flyga förbi. Vi fick alltså höra fyra fladdermusarter, men antalet fladdermöss var mycket lägre än vanligt. Vi antar att detta beror främst på att den senaste månaden varit ovanligt torr, dels kanske på att den lilla regnskuren skrämt bort insekterna och därmed fladdermössen.
Christer Neideman

De vilda blommornas dag på Mosslunda söndagen den 19 juni 2016.
Vandringen leddes av Anders Johansson.

De vilda blommornas dag på golfbanan i Åhus söndagen den 19 juni
Vädret var ganska bra, ca 21 grader, ganska soligt och blåsigt. Maj och juni hade varit torra i år. 40 personer deltog. Exkursionen leddes av Kjell-Arne Olsson och Karin Hernborg. Snart kunde Kjell-Arne visa blåeld, puktörne, pukvete och luddlosta. Vi såg också väddklint, och Karin berättade om väddklintens betydelse för det mycket sällsynta stortapetserarbiet. Snart kom vi till en konstgjord bäck som utgjorde sidovattenhinder för ett golfhål. Vattnet i den var mycket klart. I den fick vi se

bäckveronika, gäddnate, bredkaveldun och sjösäv. Vid kanten växte både knapptåg, veketåg och ryltåg.

Vi fortsatte västerut mot naturreservatet Sånnarna, som vi dock inte beträdde. Här var marken mycket torrare, och vi såg det för sådan mark typiska gräset borsttåtel. När vi kom till en liten sänka som kallas Kjell-Arnes håla fick vi se riktig sandstäpp, det sällsyntaste växtsamhället i Norden. Sandstäppen här hade flyttats hit från platsen för bowlinghallen för kanske tio år sedan, och den transplantationen hade lyckats, så här kunde vi se bl.a. sandnejlika och tofsäxing. Här var stora kaninhål, och det gav Karin anledning att berätta att kaninernas grävande är värdefullt både för vissa insekter och för den speciella floran.

Så var det dags för tipsrundan med frågor om natur, golf och Åhus. Ingen fick alla (tolv) rätt men sex deltagare fick tio rätt. Till sist blev deltagarna som vanligt bjudna på grillad korv med bröd och kaffe.
Anders Sigfridsson

Vilda blommornas dag vid Edenryds kustled söndagen den 19 juni

Vädrets makter var nådiga när vandringen började. Inget regn i sikte och lagom varmt. Dessutom höll sig korna på behörigt avstånd. Strandängar ska betas och här är välbetat, nackdelen är att amkor helt naturligt skyddar sina kalvar och kalvarna är nyfikna. Tio insocknes och tre utsocknes anslöt och K-Bladet. En lagom stor grupp med andra ord.

Vi ägnade en bra stund åt själva badplatsen med heltäckande revfingerört och diverse andra vanliga växter. Det raraste var nog den ståtliga välmående almen och nässelsnärjan. Här finns stenros och äppelros brevid varandra och hallon och blåhallon och flera olika andra buskar och träd. Många invävda i spinnmalsnät i olika utvecklingsstadier. Kul att se när larver tog sig ur sin äggkokong och började vandra neråt på sin tråd.

Neråt havet såg vi på olika mållor, skräppor, säv, salttåg, strandkrypa, skörbjuggsört m.m. Vandringen forsatte söderut längs den gula markeringen. Vi gjorde stopp vid växter med olika betesöverlevnadsstrategier. På utvägen sågs många småhaverrot, de hade slagit igen blomman på återfärden. Busktörnen fanns i mängder.

På stranden längre fram som tidvis är översvämmad såg vi på kotula, små exemplar av bunge, kabbeleka och ältranunkel. Här fanns massor av vitkindade gäss som lär ha fraktat hit kotulan. I ett fuktigt stråk växte mängder av höskallra, ängsnycklar, ängsull, sumpförgätmigej, vattenmåra..

Vi fortsatte över de välbetade hagarna med ibland heltäckande liggande plattstar. Till fikaplatsen vid gästgivareboden (där man länge förvarade smuggelgods) kom vi genom en välbevarad fägata. Här är markerna torrare och växtligheten annorlunda. Brudbröd, backtimjan, gul fetknopp, darrgräs, ärenpris, äkta johannesört, jungfrulin, stenmåra m.m. fanns det gott om. Dvs om man tittade ordentligt, försommaren har varit mycket torr i dessa trakter. Återfärden blev mest en repetition
Barbro Ahlner

Floravandring vid Davids kärr torsdagen 23 juni

Bengt Davidsson ledde vandringen runt hans välskötta ängsmarker. Vi studerade resterna av den gamla ängavattningen och rikkärret med majnycklar och andra orkideer. På de torrare sandiga backarna hittade vi bland annat den ovanliga ormbunken låsbräken. Det var också gott om vackra insekter t ex svartfläckig blåvinge och bastardsvärmare.

Storsovarbi som sover ut i en myskmalva på Åhus trädesmarker

Floravandring på Åhus trädesmarker måndagen den 4 juli

Vandringen började som vanligt kl. 18.00 vid Blå Station. Vi blev 27 personer som deltog. Kenth Ljungberg och Christer Neideman ledde exkursionen. Under dagen hade det varit några regnskurar

och lite blåsigt, men nu var det soligt och vinden hade minskat. Temperaturen var ca 19 grader till en början.

Kenth började med att visa oss blåeld och oxtunga som stod alldeles utanför asfaltskanten. Han visade också det gräs som dominerar markerna här, knylhavre, och mellanlusern, en hybrid mellan den odlade blålusernen och den vilda och nu mycket sällsynta gullusernen. Sedan gick vi västerut längs Flötövägen. Här växte förstås också en del knylhavre. Andra gräs som Kenth visade oss var hårdsvingel och lite förkrympt luddtåtel. Här växte förstås också Åhus karaktärsväxt, pukvete. Här var också några ärtväxter som klarar torka bra, puktörne, jordklöver, harklöver och getväppling. Däremot hade blåelden minskat här, eftersom det nu gått några år sedan fjärrvärmeledningen grävdes ner här. Något som ökat var däremot sandklint, som nu är mycket vanlig i Åhus. Här växte också smällglim, och Kenth kunde visa hur man kunde få blomfodret att smälla.

Vi fortsatte vandringen med att gå över Flötövägen och fortsätta längs Kavrövägen mot trädan väster om Sånnaskolan. Här kunde vi bl.a. se en förvildad trädgårdsväxt, myskmalva, och sandglim. Närmare Sånnaskolans tomt hade man för några år sedan lagt grusiga jordmassor, kanske från hamnen. Dessa var tydligen näringsrika, för här var många växter ovanligt stora, t.ex nattljus och röllika. Här såg vi också ett kanske inte så vanligt gräs, åkerkösa. Flockfibbla och stora skatnävor såg vi också. Lite strandråg hade också kommit hit. Exkursionen avslutades med att fika intogs vid tennishallen.
Anders Sigfridsson

Kjell-Arne berättar hur man skiljer de olika pyrola-arterna åt

Floravandring vid Kaptenens väg i Nyehusen tisdagen den 19 juli
Drygt 20 personer samlades på parkeringen vid slutet av Kaptenens väg till kl. 18.00 för att under Kjell-Arnes ledning studera floran i Nyehusen. Vädret var mycket behagligt; svag vind, soligt och ca 22 grader. Vi började med att gå åt sydväst in i tallskogen, där vi snart kom fram till en svacka där vi fick se flera pyrolaarter : Vitpyrola, grönpyrola, björkpyrola, klotpyrola, ögonpyrola samt pyrolaväxterna ryl och tallört. Så småningom kom vi till det område i Nyehusen där man för några

år sedan tagit bort all vegetation så att sanden låg blottad. Nu hade sanden täckts av fr. a. renlav och lite örter och gräs t.ex. borsttåtel, sandsvingel och en och annan sandnejlika. En liten del av detta område hade hägnats in för att hindra kaninerna att beta här. Här såg vi många sandnejlikor och purpurknipprötter. Här växte också många tallplantor, som vi på Kenth Ljungbergs uppmaning hjälptes åt att rycka upp.

Efter detta gick vi till Kaptenens väg och följde den ner till parkeringen, där de som hade fika med sig tog detta till dynen längs stranden och slog sig ner där, där man hade utsikt mot havet.
Anders Sigfridsson

Kultur och naturvandring vid Sporrakulla
21 personer trotsade regnet och deltog i denna vandring som föredömligt ledes av Kenth Ljungberg. Vi fick höra bakgrundshistoria om de fyra arrendegårdarna under godset Råbelöf i Kullaskogen och om torpen under dessa. Numera ägs och förvaltas skogen och det av gårdarna som finns kvar av Skogssällskapet. Här finns flera markerade vandringsrundor. Vi gick Dalshultsstigen på 2,5 km och passerade från de forna inägorna uti utmarkerna. Vi jämförde planterad granskog (avverkningsmogen) med lövskog. Vi såg var det hade varit skogsbete och var svedjeåkrar tagits upp. Numera har en del av de forna åkrarna röjts och används till bete. Dock var skogen mycket glesare förr och inga skuggande träd tilläts. Terassering, stenmurar, tjärdal, kolningsplats m.m. förevisades. Vi fick höra om forna tiders mångfaldiga användning av skogen, om regalieträd, ollonsvin och hamlade träd.

En stor del av stigen gick på en skogsväg smal slingrande men utan stenar. Detta är ett verk från tidigt 1900-tal då godset utnyttjade dåtidens AMS-arbete. Ett flertal kantareller var på g och många andra svampar. Här finns en oerhörd biologisk mångfald av mossor och lavar (många rödlistade) men inga anmärkningsvärda kärlväxter. Dock ramlade vi över ett bestånd med långsvingel (Festuca gigantea) och lundslok var vanlig.

Rundan avslutades med fika under tak på Sporrakulla. Denna gård var bebodd in på 1960-talet och vårdas nu av hembygdsföreningen.
Barbro Ahlner

En av getingspindlarna vid Gyetorp

Insekternas dag på Gyetorp (Bromöllasidan) **söndagen den 14 augusti**
11 personer (7 män och 4 damer varav en var 17 år) och K-Bladet fick en fin förmiddag vid Gyetorps ”kärret”. Vädret i år har varit torrt och varmt tidigt och kallt nu, så tidpunkten var inte optimal. Kristian Gärdsborn började vid den något igenvuxna vägen innan den av Naturskyddsföreningen byggda stättan. Han berättade om insekter i allmänhet och deras preferens för speciella växter. Han tog blåklockor som exempel och om att man i dessa kan finna bin specialiserade på olika blåklocksarter speciellt på regniga dagar. Under turen på hagarna på Bromöllasidan om stenmuren betraktade vi flera småkryp. Getingspindeln satt och vaktade i sitt nät. Det var en hona och vi lärde oss förhållandet hona/hane (honan stor och hanen liten och i kanten av nätet om inte uppäten) skillnaden på spindel (8 ben;8 ögon, två kroppsdelar m.m.) och insekt (6 ben,tre kroppsdelar …) .Vi betraktade kvadratspindeln med förrådsnät med gräshoppor och såg lockespindlar som har en kroppsdel. Bålgetingar höll till i ett dött träd och massor av olika bin var ute på födosök. Kristian lät ett honungsbi sitta på sin hand, undras om han hade gjort så med en geting som kan stickas flera gånger.

Vi såg flera fjärilar och diskuterade vilka växter de gillar. Vanligast var slåttergräsfjäril sen nässelfjäril, citronfjäril, blåvingar och påfågelöga. Eftersom temperaturen var relativt låg satt en betydligt rarare eldsnabbvinge stilla på en buske och lätt sig välvilligt fotograferas.

Galler på växter fanns det gott om och vi dissekerade och tittade på gallsteklar.

Det är bara en del av vad vi såg. Överblommade orkideér var det gott om (kärrknipprot, brudsporre, honungsblomster…) en majviva hade remonterat och några slåtterblommor var nyutslagna.

Efter fikat gick vi över till Kristianstadsidan och konstaterade att här växer det verkligen igen snabbt. Tack Kristian, honung väntar.
Barbro Ahlner

Trädgårdens dag i Bäckaskog söndagen 28 augusti
Vi informerade om naturskyddsfrågor i Bäckaskogs slottspark.

Bokbord på Bokfestivalen lördagen 3 september
Vi hade bokbord tillsammans med Studiefrämjandet.

Geologins dag på Kjugekull lördagen 10 september
Solen sken över 40 intresserade som guidades av Nils-Olof Svensson, geolog från Högskolan Kristianstad. Vi började med att studera de ovanliga vittringsgropar som upptäcktes av Sven-Erik Magnusson på 1980-talet. Vittringen har skett i ett tropiskt klimat för mer än 100 miljoner år sedan. Under krita-perioden (ca 75 miljoner år sedan) fylldes groparna med kalkavlagringar. På nedåtriktade ytor av de stora stenblocken som varit skyddade mot regn finns kalken fortfarande kvar. Detta visar att groparna inte är så kallade jättegrytor som bildats av strömmande vatten under sista istiden.

Vi fortsatte sedan till de stora jättegrytorna på stenhällarna längre upp. Med vår nya kunskap är det svårt att veta om detta är ”vanliga” jättegrytor eller om detta också är mycket äldre vittringsgropar.

Vi fikade på ättehögen som är Kjugekulls högsta topp (65 m) och där utsikten fortfarande är vacker, men där sikten har minskat på grund av områdets igenväxning.

Därefter studerade vi högsta kustlinjen, som här ligger på ca 52 m ö h och bildades strax efter inlandsisens avsmältning ca 12500 år före Kristus (Baltiska issjön). Vd denna tid var Kjugekull en mycket liten ö i issjön. Vi fortsatte nedåt för att se resterna av strandvallar som bildats efterhand som issjön sjönk och landet höjde sig. Längre ner nära stranden finns ett tydligt brant strandhak som bildats under Litorinatiden ca 5000 f Kr.

Vi tackar Nils-Olof för en kunnig och pedagogisk guidning!
Christer Neideman

Linnérunda nr 200 söndagen 11 september
Evert Valfridsson började guida på Linnérundan år 2004. Tolv år senare har han alltså hunnit med 200 rundor och före starten avtackades Evert av Fågelklubbens ordförande Nils Waldemarsson för denna stora insats. Denna gång var vädret varmt och vindstilla och efter någon timme kom solen och ännu mera värme. De sista (?) svalorna höll till i trädtopparna på Tivolisidan. Isternäset var uttorkat och övergivet av vipor och änder. Men det fanns gott om sädesärlor och gulärlor. Några tornfalkar ryttlade och en brun kärrhök patrullerade längs åkanten.

Vi fikade vid Lillö, där vallgraven rensats upp. Bolmörten blommade fortfarande och när vi gick över andra bron flög en lärkfalk över på nära håll. På vägen mot Härlövsborg gick vi uppe på den nya vallen som skall skydda mot översvämning. Här växte bland annat jordrök och den gode Henriks målla. På Härlövsängarsidan kunde vi se ett pungmesbo som hängde kvar sedan våren. När vi återkom till naturum räknade Evert ihop att vi sett eller hört 54 olika fågelarter!
Christer Neideman

Framtidsveckan Kristianstad 2016

Veckan invigdes med arrangemang på Högskolan Kristianstad måndagen 12 september.
På tisdagen 13/9 hade vår förening och Studiefrämjandet huvudansvaret. Dagen började med fyra ”lunchföreläsningar”, sedan filmvisning och på kvällen en ståuppföreläsning och vi var som vanligt på regionmuseet.

Katrine Svensson från kommunens miljö- och samhällsbyggnadsförvaltning berättade om hur man ”Giftbantar sin vardag”. Kommunen driver ett projekt där man vänder sig till både hushåll och förskolor som vill kemikaliebanta sin vardag. Miljö- och hälsoskadliga ämnen finns i stort sett i allting omkring oss - i mat, kläder, möbler, byggmaterial och elektronik. Eftersom barn är extra känsliga arbetar man också på att inventera och ändra rutiner på 20 förskolor. Exempel på kemikalier man skall undvika är ftalater (mjukgörare i plaster), flamskyddsmedel och tungmetaller som krom, bly och kadmium.

Lars Almström, som driver kampanjen ”Klimatsvaret – CCL Sverige” redogjorde för deras förslag som kan lösa klimatfrågan. Citizens Climate Lobby (CCL) är en amerikansk organisation som vill införa avgifter på koldioxidutsläpp. Dessa avgifter skall gå till en fond, som sedan betalar tillbaka alla pengarna i lika stora delar till medborgarna. På detta sätt belönas de som orsakar små utsläpp. De ökande priserna på fossila bränslen gör det lönsamt att använda förnybara drivmedel, så att bensin och diesel fasas ut. Förslaget är bra och vi hoppas att Lars och CCLs lobbyarbete ger resultat!

Lennart Erfors berättade om kommunens klimatarbete och hur man i framtiden kan behöva anpassa sig till stigande havsnivåer, översvämningar mm. Kommunen strävar efter att bli helt fossilbränslefri i sin egen verksamhet och har nått långt på vägen. Man har många biogasfordon och i Karpalund installeras nu en förbehandlingsanläggning, så att man slipper köra det organiska materialet till Malmö för detta. Kristianstad är känsligt för översvämningar och vallarna skall efterhand höjas så att de klarar ett vattenstånd på 4 m över havet. Ett problem är att det tillåtna uttaget av grundvattnet överstiger nybildningen på den norra delen av Kristianstadslätten.

Kommunens energirådgivare Martin Holmén talade om ”Energi ur ett samhällsperspektiv”. Han beskrev hur det svenska energisystemet fungerar och om skillnaderna mellan effekt, energi och exergi. Energin kan inte förstöras utan bara omvandlas, medan exergin = energins arbetsförmåga kan minska till noll när vi till exempel omvandlar el till tjugogradig värme i en elradiator.

Filmen ”Inte bara honung” av Markus Imhof beskriver hur honungsbina arbetar med att pollinera blommor, grönsaker, bär och frukt. Filmen visar bland annat storskalig biodling i USA, småskalig

odling i Österrike och ett exempel från Kina där man utrotat bina med kemikalier och tvingas befrukta fruktträden för hand.

Staffan Lindberg, ståuppföreläsare från Uppsala, framförde med sång och gitarrspel sin föreställning ”Moder Jord – för god att kolsyra”. Staffan blev redan år 2007 koldioxidbantare och minskade med hjälp av olika forskare sina utsläpp av växthusgaser med flera ton. Med humor och gott humör lärde han ut kunskap om växthuseffekten och om vetenskapliga fakta t ex de termodynamiska principerna ”Allting sprids och ingenting försvinner”.

På onsdagen 14/9 ordnade kommunens miljö- och samhällsbyggnadsförvaltning en ”Miljöverkstad om en hållbar framtid 2050”. Det var Fredrik Warberg från Tidsverkstaden som på ett medryckande sätt berättade hur vår framtid kan se ut år 2050 om vi löser klimatproblemen. Enligt Fredrik kan 60% av problemet lösas med hjälp av teknik, men vi behöver också ändra vår livsstil, för att resurserna skall räcka till.

På torsdagen 15/9 visades bland annat filmen ”The True Cost” om hur våra konsumtionsvanor och modeindustrin påverkar miljön och människor.

Lördagen 17/9 hölls en politikerutfrågning i Hälsoträdgården på temat ”Ett hållbart Kristianstad”.
Christer Neideman

Cykelrunda i Degebergatrakten söndagen 24 september
Anita Nilsson ledde färden längs den gamla banvallen mot Maglehem.

Svampexkursion söndagen 2 oktober
En extremt varm och torr septembermånad borgade tyvärr inte för stora mängder svamp. Men när åtta svampintresserade under ledning av Tony Svensson, från föreningen Puggehatten, vandrade runt Bokenäset vid Oppmanna kunde regnet inte hålla sig längre. Vi fick en fin promenad och hittade också rätt många svamparter, men de flesta var små och inte i allra bästa skick. Lättast att känna igen var nog tickorna t ex sidenticka och korkticka. Roligast var brödkorgsvampen. Sällsyntast var gröntickan och kastanjesoppen. Tony lyckades bestämma alla svampar åtminstone till släktet och sammanlagt hittade vi drygt 40 olika arter. Men vi blev alla rejält blöta och fick trösta oss med att vi fått bra motion och att ”nästa helg kanske det blir mer svamp”.
Christer Neideman

Sandmarksliv i NÖ Skåne tisdagen 22 november
Kristian Gärdsborn berättade och visade bilder om traktens speciella insektsliv på Bromölla bibliotek. 24 personer (varav 9 kvinnor) njöt av Kristians fantastiska bllder. Vi fick se diverse vilda bin, andra steklar, fjärilar och spindlar i närbild. Dessutom fick vi lära oss mer om hur man på en liten yta kan föröka den biologiska mångfalden med bihotell placerade på låg höjd och i söder. Naturen är fantastisk om man ger sig tid att betrakta den. Slutvinjetten med uttrar vid naturum uppskattades enormt. Tack Kristian
Barbro Ahlner

Annandagjulpromenad till Ekenabben måndagen 26 december
Vädret var milt med omväxlande lite småregn och däremellan klart och solsken när ca 25 naturintresserade vandrade längs Helgeån och Hammarsjön mot Ekenabben. Christer Neideman berättade om annandagsvandringens historia (nu minst vandring nr 44) och spådde med ledning av bland annat det låga vattenståndet att det skulle bli en mild vinter. Evert Valfridsson från fågelklubben höll räkning på antalet sedda fågelarter och vi hittade ovanligt många: 39 arter vilket är nära tidigare rekordet 42 arter. Vi fick bland annat se en ung havsörn på ganska nära håll vid Hammarsjön och en stenknäck på mycket nära håll i Tivoliparken. Vi såg flera förbiflygande flockar av sidensvans och en blandad flock av grönsiska och gråsiska som åt alfrön vid Ekenabben. Vi hittade också betydligt fler blommande växter än vad vi väntat oss: 11 stycken. Dessa växterna hade åtminstone nätt och jämnt lyckats få fram nya blommor efter köldknäppen i november t ex tusensköna, baldersbrå och korsört.
Christer Neideman

NATURVÅRD

Gyetorpsprojektet
Det officiella LONA-projektet är nu avslutat men föreningen har fortsatt med röjningar i rikkärret. Insekternas dag förlades i år till Gyetorp den 14 augusti.

Ansvarsarter
Vi deltar i ett lokalt naturvårdsprojekt (LONA) tillsammans med Kristianstads kommun och andra föreningar, som går ut på att inventera och skydda några av de arter som är speciella för kommunen t ex gullstånds, jättemöja, sandnörel och ryl.

Länsstyrelsens gåsgrupp för förvaltning av gäss och tranor på Kristianstadsslätten
Skördeskador har förebyggts genom att Göran Frisk varit ”skrämselkonsulent”. Man har också haft ”gåsåkrar” för att locka gåsflockarna från värdefulla grödor. För att minska tranornas skada på jordbruket under vårflyttningen ordnades även detta år en väl fungerande ”tranåker” vid Pulken. Föreningen har varit representerad i gruppen genom Christer Neideman.

Storkprojektet
I Viby häckade två friflygande par som fick ut tre flygga ungar. Dessa ungar ringmärktes och visades upp för intresserade den 4 juni. I Härnestad häckade fyra friflygande par, som fick ut 4 flygga ungar. I Hovby fanns två par och två ungar blev flygga efter att tre nya par släppts ut.

Utfodring av övervintrande örnar
En örnåtel har funnits vid Tosteberga under vintern. Utfodringen med strupar och lungor från Scan har skett två gånger i veckan från december till början av mars. Lars Jarnemo med familj skötte som vanligt örnmatningen.

Kristianstads Vattenrike
Föreningen har varit representerad i samrådsgruppen för naturvård i Biosfärområdet Kristianstads Vattenrike genom Christer Neideman och Agnetha Björklund.

Grundvattenråd för Kristianstadsslätten
Föreningen har varit representerad i rådet genom Barbro Ahlner.

Vattenråd för Skräbeån, Ivösjökommittén och Immelngruppen
Föreningen har varit representerad i vattenrådet genom Barbo Ahlner och i kommitten genom Christer Neideman. Föreningen är representerad i Immelngruppen genom Ulrika Tollgren.

Österlens Vattenråd
Kenth Ljungberg har representerat föreningen i vattenrådet och ingår även i dess styrelse som sekreterare.

Helgeåns vattenråd
Agnetha Björklund representerar vår förening och Christer Neideman har varit med i vattenrådets styrelse.

INTERNET

Hemsidan och Facebook
Hemsidan har uppdaterats av Barbro Ahlner och Christer Neideman. Föreningen har sedan tidigare en Facebookgrupp, och en särskild Facebookgrupp för Floravårdsgruppen startades under året.

Sländan
Databasen har uppdaterats och innehåller nu foton av mer än 1200 arter.

HANDLA MILJÖVÄNLIGT

Kretsens Handla Miljövänligt-grupp ordnade Klädbytardagen16 april på Barbacka. Ett par andra insatser var att i anslutning till Miljövänliga veckan (v. 40) genomförde vi en inventering i livsmedelsbutikerna av miljömärkta hudnära badrumsprodukter, under årets tema ”Fräsch på

riktigt”. Vi hittade inte någon produkt med Naturskyddsföreningens stränga märkning: Bra Miljöval. Vi stod i Galleria Boulevard i Kristianstad lördagen 8 oktober några timmar med riksföreningens kampanjmaterial.
Karin Bergendal

SAMRÅD; REMISSER MM
Hela styrelsen har under året granskat de inkomna remisserna. Föreningen har yttrat sig om Kristianstads Klimatanpassningsplan och om Bromöllas avfallsplan.
Föreningen har tillsammans med Näsby Villaförening och flera bostadsrättsföreningar överklagat placeringen av Lingenässkolan till mark- och miljödomstolen i Växiö. Vår förening hade visserligen rätt att överklaga, men överklagandet avslogs och vi beslöt att inte gå vidare till Miljööverdomstolen. Vi har därefter skrivit till Kristianstads kommunstyrelse och begärt ett möte för att diskutera kompensation för Lingenässkolans intrång i den planerade gröna korridoren mellan samhället Näsby och Näsbyfält. (Inget svar hittills.)
Föreningen har yttrat sig om flera mindre vattenkraftverk och dammanläggningar i Vramsån: Bäcklunda , Forshult, Ugerup och Västra Vram. Föreningen har också yttrat sig om utvidgning av Hörröds grusindustri.

STYRELSEMÖTEN
Styrelsen har sammanträtt den 16 februari, 16 mars, 21 april, 16 maj, 14 juni, 18 augusti, 29 september och 7 december. Dessutom hade styrelsen ett speciellt programplaneringsmöte 24 oktober.

LÄNSFÖRBUND och RIKSFÖRENING

Karin Bergendal är ledamot i styrelsen för Naturskyddsföreningen i Skåne (länsförbundet).
Karin Bergendal deltog i länsförbundets kretsråd 9 april och 13 november samt på riksstämman 18–19 juni i Norrköping.

För styrelsen

Kristianstad den 1 mars 2017

Christer Neideman	*Anders Sigfridsson*
Ordförande	Sekreterare